

Mannen en vrouwen in de lokale politiek

Een analyse van de huidige situatie in de Belgische gemeenten

Hoe doen vrouwen het in de lokale politiek? Pinakes analyseerde- in opdracht van de VVSG – de man-vrouwverhoudingen bij de Belgische lokale mandatarissen. In dit document bekijken we de verhoudingen bij de gemeenteraadsleden, schepenen, burgemeesters, de OCMW-raadsleden, de leden van het Vast Bureau en de leden van de politieraad. Onze conclusies:

- Hoe meer macht, hoe minder vrouwen
- Stokoude taakverdelingen tussen man en vrouw blijven bestaan, ook in de politiek.
- OCMW's zijn vrouwvriendelijker dan gemeenten of politiezones.
- De Brusselse gemeenten en politiezones scoren hoger dan de andere gewesten.

Over de cijfers

Pinakes is een databank met gedetailleerde contactgegevens van de Belgische gemeenten, OCMW's, politiezones en provincies en andere lokale organisaties.

De cijfers in dit document zijn het resultaat van een uitgebreide analyse van deze databank. Pinakes actualiseert de gegevens voortdurend. Ieder bestuur wordt minstens één keer per jaar geënkquêteerd. De cijfers in dit document geven een stand van zaken op 22 maart 2005. Mandatarissen die deel uitmaken van een lokale kartellijst van meerdere partijen worden meegeteld bij elke afzonderlijke partij. Ook waarnemende mandatarissen worden meegeteld.

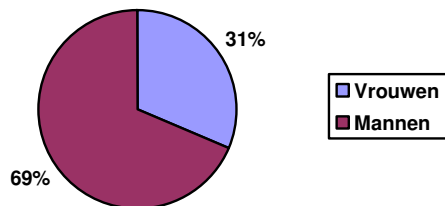
Meer info op www.pinakes.be of 02 211 55 95 of mail naar info@pinakes.be.

1. Gemeente

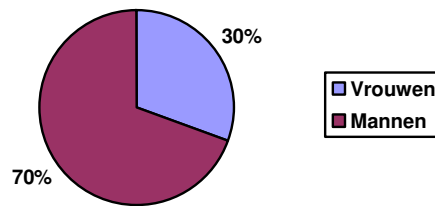
1.1 Gemeenteraadsleden

- Van de 9.578 Belgische gemeenteraadsleden zijn er 32% vrouwen. Alleen Brussel springt uit de boot met 39%. Vlaanderen en Wallonië scoren met 31% en 30% een stuk minder.
- We zien grote verschillen in de vertegenwoordiging van vrouwen in de gemeenteraad per gemeente. In zeven gemeenten zijn er helemaal geen vrouwelijke gemeenteraadsleden.
- In slechts 41 van de 589 gemeenten zetelen er minstens evenveel mannen als vrouwen in de gemeenteraad.
- 96 gemeenten halen geen 20% vrouwen.

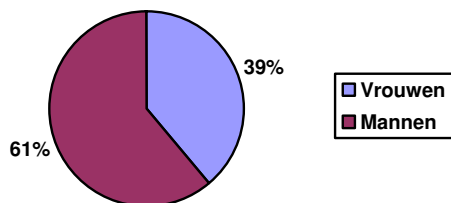
Grafiek 1.1. - Gemeenteraadsleden in Vlaanderen : verdeling man/vrouw

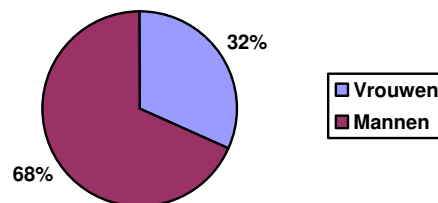
Grafiek 1.2. - Gemeenteraadsleden in Wallonië: verdeling man/vrouw

Grafiek 1.3. - Gemeenteraadsleden in Brussel: verdeling man/vrouw

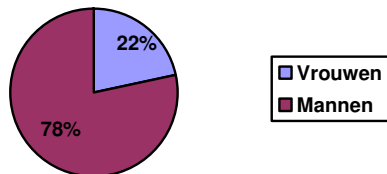
Grafiek 1.4. - Gemeenteraadsleden in België: verdeling man/vrouw

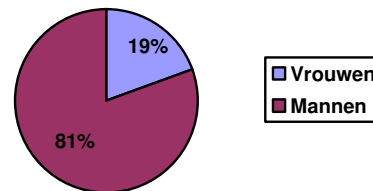
1.2 Schepenen

- In de Belgische gemeenten zijn er 2838 schepenen. 21% daarvan zijn vrouwen.
- De verschillen tussen de gemeenten zijn opnieuw groot. Koplopers zijn Sint-Laureins en Quévy waar drie van de vier schepenen een vrouw is. Alleen de Brusselse gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe doet beter met 6 op 7 of 86%.
- Slechts in 29 van de 589 gemeenten bekleden minstens evenveel mannen als vrouwen het schepenambt.
- 175 Belgische gemeenten hebben geen enkele vrouwelijke schepen.
- Binnen de gewesten zijn er weinig significante verschillen tussen de provincies. Nationaal scoort Namen het laagst met 16% en Vlaams-Brabant het hoogst met 24%.
- Er zijn wel belangrijke verschillen tussen de drie gewesten. Vlaanderen en Wallonië lopen vrij gelijk met respectievelijk 22% en 19%. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest haalt met 34% opnieuw het hoogste cijfer.

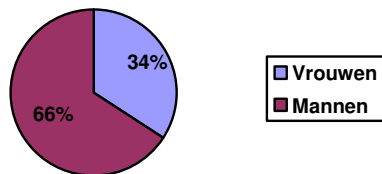
Grafiek 2.1. - Aantal schepenen in Vlaanderen:
verdeling man/vrouw

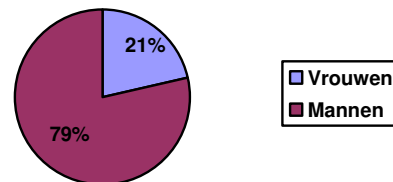
Grafiek 2.2. - Aantal schepenen in Wallonië:
verdeling man/vrouw

Grafiek 2.3. - Aantal schepenen in Brussel: verdeling
man/vrouw

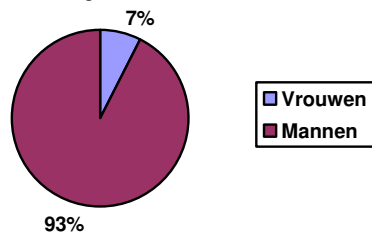
Grafiek 2.4. - Aantal schepenen in België: verdeling
man/vrouw

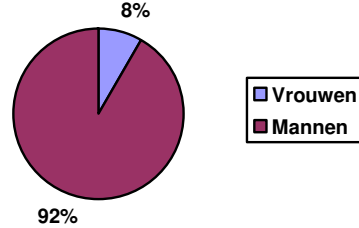
1.3 Burgemeesters

- In België zijn er 48 vrouwelijke burgemeesters. Dat is 8%.
- Opnieuw zijn Vlaanderen en Wallonië aan elkaar gewaagd. Telkens 7% en 8% van de burgemeesters is er vrouwelijk.
- Brussel is opnieuw de beste leerling uit de klas met 14%.

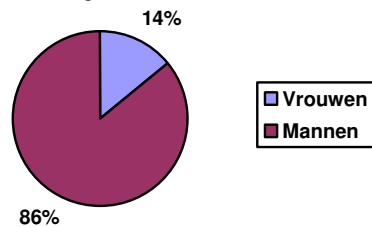
Grafiek 3.1.
Burgemeesters in Vlaanderen:
verdeling man/vrouw

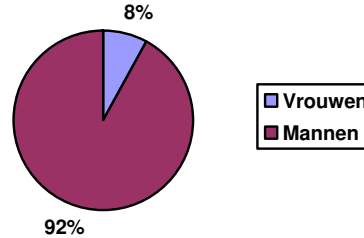
Grafiek 3.2.
Burgemeesters in Wallonië:
verdeling man/vrouw

Grafiek 3.3.
Burgemeesters in Brussel:
verdeling man/vrouw

Grafiek 3.4.
Burgemeesters in België:
verdeling man/vrouw

1.4 Bevoegdheden burgemeesters en schepenen

- Uit onderstaande tabellen blijkt voor Vlaanderen en Wallonië een algemene trend. De stokoude taakverdeling tussen mannen en vrouwen houdt ook in de lokale politiek overal stand. Bevoegdheden zoals stedenbouw, financiën, ruimtelijke ordening of lokale economie gaan vooral naar mannen. Vrouwen zijn eerder bevoegd voor 'zachte' beleidsterreinen: welzijn, OCMW, cultuur en internationale samenwerking.
- In Brussel is de lijn niet zo duidelijk. Daar zijn geslacht en beleidsterrein van de schepenen minder met elkaar verbonden.

Tabel 1 – Vlaanderen: bevoegdheden burgemeesters en schepenen volgens geslacht. *Oplopend gerangschikt volgens het percentage vrouwen.*

Bevoegdheid	aantal mannen	aantal vrouwen	totaal	% mannen	% vrouwen
energie	103	9	112	92	8
openbare werken	292	24	316	92	8
mobiliteit	277	28	305	91	9
ruimtelijke ordening	259	26	285	91	9
verkeer	277	28	305	91	9
personeel	272	32	304	89	11
sport	278	36	314	89	11
stedenbouw	93	11	104	89	11
veiligheid	249	33	282	88	12
financiën	271	39	310	87	13
groen	140	22	162	86	14
informatica	134	22	156	86	14
lokale economie	293	53	346	85	15
huisvesting	168	34	202	83	17
informatie	247	52	299	83	17
leefmilieu	257	54	311	83	17
milieu	257	54	311	83	17
communicatie	140	31	171	82	18
burgerlijke stand	227	54	281	81	19
animatie	216	62	278	78	22
feestelijkheden	216	62	278	78	22
internationale samenwerking [strict]	29	8	37	78	22
bevolking	121	36	157	77	23
tewerkstelling	120	35	155	77	23
toerisme	207	63	270	77	23
jeugd	234	80	314	75	25
monumentenzorg	53	18	71	75	25
ocmw	91	30	121	75	25
cultuur	224	93	317	71	29
onderwijs	219	90	309	71	29
internationale samenwerking	249	111	360	69	31
sociale zaken	184	100	284	65	35
welzijn	73	42	115	63	37
ontwikkelingssamenwerking [strict]	132	85	217	61	39
kinderopvang	50	35	85	59	41
Noord-Zuidbeleid [strict]	1	1	2	50	50
gelijke kansen	54	111	165	33	67

Tabel 2 – Wallonië: bevoegdheden burgemeesters en schepenen volgens geslacht. *Oplopend gerangschikt volgens het percentage vrouwen.*

Bevoegdheid	aantal mannen	aantal vrouwen	totaal	% mannen	% vrouwen
energie	3	0	3	100	0
huisvesting	6	0	6	100	0
openbare werken	55	3	58	95	5
groen	46	3	49	94	6
financiën	233	24	257	91	9
monumentenzorg	10	1	11	91	9
lokale economie	163	21	184	89	11
personeel	164	21	185	89	11
stedebouw	182	23	205	89	11
ruimtelijke ordening	144	19	163	88	12
ontwikkelingssamenwerking [strict]	14	2	16	88	13
leefmilieu	209	34	243	86	14
milieu	209	34	243	86	14
mobiliteit	75	13	88	85	15
sport	246	44	290	85	15
verkeer	75	13	88	85	15
informatica	62	12	74	84	16
veiligheid	101	20	121	83	17
burgerlijke stand	181	41	222	82	18
communicatie	42	10	52	81	19
internationale samenwerking	70	16	86	81	19
informatie	94	23	117	80	20
Noord-Zuidbeleid [strict]	4	1	5	80	20
toerisme	177	43	220	80	20
tewerkstelling	92	24	116	79	21
animatie	109	32	141	77	23
feestelijkheden	109	32	141	77	23
cultuur	191	64	255	75	25
jeugd	177	58	235	75	25
onderwijs	167	56	223	75	25
bevolking	93	38	131	71	29
sociale zaken	135	66	201	67	33
welzijn	135	66	201	67	33
ocmw	51	26	77	66	34
gelijke kansen	6	10	16	38	63
internationale solidariteit [strict]	1	2	3	33	67
kinderopvang	2	6	8	25	75
internationale samenwerking [strict]	0	1	1	0	100

Tabel 3 – Brussel: bevoegdheden burgemeesters en schepenen volgens geslacht. *Oplopend gerangschikt volgens het percentage vrouwen.*

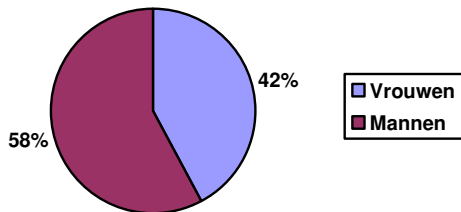
Bevoegdheid	aantal mannen	aantal vrouwen	totaal	% mannen	% vrouwen
internationale samenwerking [strict]	1	0	1	100	0
ontwikkelingssamenwerking [strict]	1	0	1	100	0
financiën	20	2	22	91	9
cultuur	24	3	27	89	11
jeugd	20	4	24	83	17
huisvesting	9	2	11	82	18
informatica	14	3	17	82	18
openbare werken	14	3	17	82	18
communicatie	4	1	5	80	20
lokale economie	24	6	30	80	20
veiligheid	11	3	14	79	21
sport	16	5	21	76	24
animatie	9	3	12	75	25
feestelijkheden	9	3	12	75	25
mobiliteit	8	3	11	73	27
verkeer	8	3	11	73	27
internationale samenwerking	18	7	25	72	28
personeel	9	4	13	69	31
leefmilieu	13	6	19	68	32
milieu	13	6	19	68	32
internationale solidariteit [strict]	2	1	3	67	33
onderwijs	18	9	27	67	33
toerisme	6	3	9	67	33
tewerkstelling	11	6	17	65	35
welzijn	7	4	11	64	36
informatie	8	5	13	62	38
sociale zaken	7	5	12	58	42
groen	4	3	7	57	43
ocmw	8	6	14	57	43
stedenbouw	11	9	20	55	45
burgerlijke stand	10	9	19	53	47
kinderopvang	5	7	12	42	58
Noord-Zuidbeleid [strict]	2	3	5	40	60
bevolking	5	9	14	36	64
ruimtelijke ordening	1	2	3	33	67
gelijke kansen	1	3	4	25	75
energie	0	2	2	0	100
monumentenzorg	0	1	1	0	100

2. OCMW

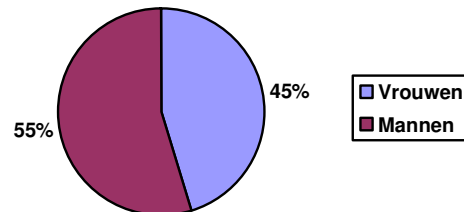
2.1 OCMW-raadsleden¹

- OCMW's zijn duidelijk vrouwvriendelijker dan gemeenten of politiezones. Bij de 3887 Belgische OCMW-raadsleden zijn er 1687 vrouwen. Dat is 43%.
- Opnieuw zijn er zeven OCMW's zonder vrouwelijke OCMW-raadsleden.
- Brussel doet het hier ... slechter dan de andere gewesten. 37% van de Brusselse OCMW-raadsleden zijn vrouwen. In Vlaanderen en Wallonië zien we telkens 42% en 45% vrouwen.
- Ter info: de OCMW-raadsleden worden voorgedragen én verkozen door de gemeenteraad. Ze hoeven zelf geen kandidaat-gemeenteraadslid zijn.

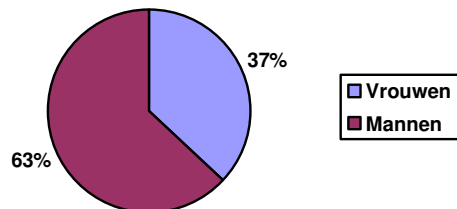
Grafiek 4.1. - OCMW-raadsleden in Vlaanderen: verdeling man/vrouw

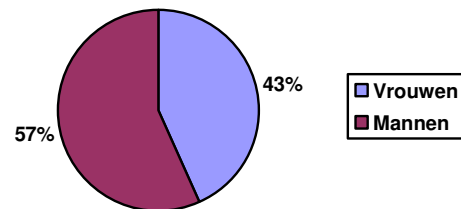
Grafiek 4.2. - OCMW-raadsleden in Wallonië: verdeling man/vrouw

Grafiek 4.3. - OCMW-raadsleden in Brussel: verdeling man/vrouw

Grafiek 4.4. - OCMW-raadsleden in België: verdeling man/vrouw

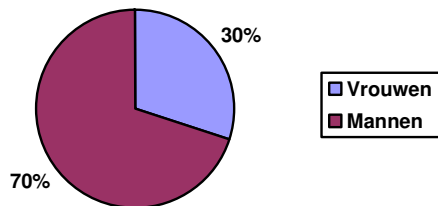

¹ We tellen hier OCMW-raadsleden die geen lid zijn van het Vast Bureau. De leden van het Vast Bureau worden hierna geteld.

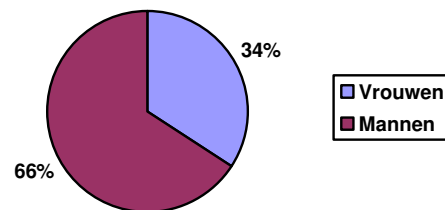
2.2. Leden van het Vast Bureau

- Hoe meer macht, hoe minder vrouwen. Dat blijkt opnieuw uit de samenstelling van het Vast Bureau. 31% van de Belgische leden van het Vast Bureau zijn vrouwen.
- Wallonië loopt opnieuw op kop met 34%, gevolgd door Vlaanderen met 30%. Brussel is ook hier laatste met 26%.

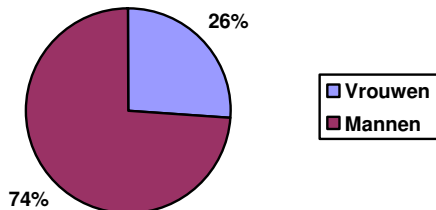
Grafiek 5.1. - Leden Vast Bureau OCMW in Vlaanderen: verdeling man/vrouw

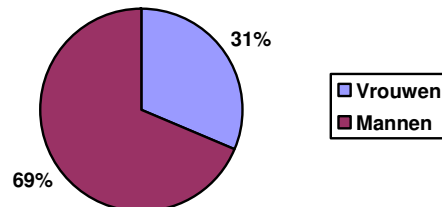
Grafiek 5.2. - Leden Vast Bureau OCMW in Wallonië: verdeling man/vrouw

Grafiek 5.3. - Leden Vast Bureau OCMW in Brussel: verdeling man/vrouw

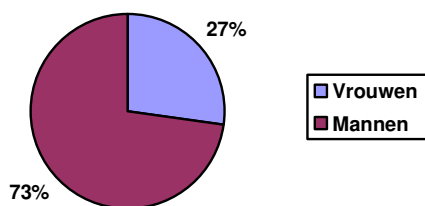
Grafiek 5.4. - Leden Vast Bureau OCMW in België: verdeling man/vrouw

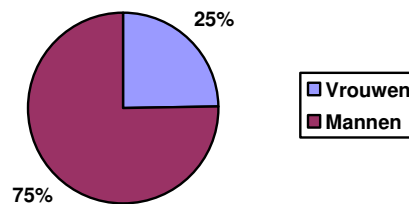
2.3 OCMW-voorzitter

- Ook bij de verdeling van het voorzitterschap scoren OCMW's beter dan de gemeenten. 27% van de Belgische OCMW-voorzitters zijn vrouwen.
- Vlaanderen en Wallonië zitten hier ongeveer op hetzelfde niveau met telkens 27% en 25%.
- Brussel springt hier wél positief uit de boot. Bijna de helft van Brusselse OCMW-voorzitters zijn van het vrouwelijke geslacht.

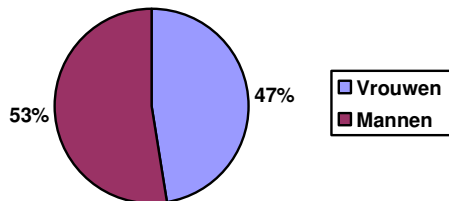
Grafiek 6.1. - OCMW-voorzitters in Vlaanderen:
verdeling man/vrouw

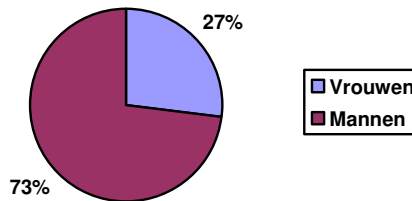
Grafiek 6.2. - OCMW-voorzitters in Wallonië:
verdeling man/vrouw

Grafiek 6.3. - OCMW-voorzitters in Brussel: verdeling
man/vrouw

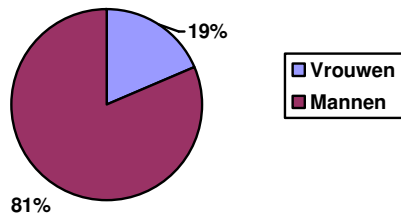
Grafiek 6.4. - OCMW-voorzitters in België:
verdeling man/vrouw

3. Intercommunales²

- Ook in de Vlaamse intercommunales zijn vrouwen ondervertegenwoordigd.
- De raden van bestuur van intercommunales doen het met 19% vrouwen zeker niet beter dan de OCMW's en gemeenten.
- De percentages voorzitters staat met 13% ook behoorlijk laag.

Grafiek 7.1. - Raad van bestuur intercommunales in Vlaanderen : verdeling man/vrouw

Grafiek 7.2.- Voorzitters intercommunales in Vlaanderen::verdeling man/vrouw

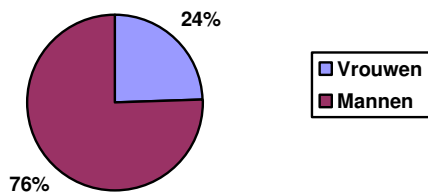
² Pinakes beschikt enkel over cijfers voor de Vlaamse intercommunales. De Vlaamse cijfers zijn gebaseerd op 80% van de Vlaamse intercommunales.

4. Politiezones³

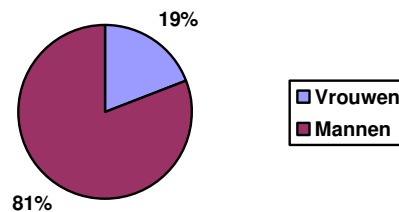
4.1 Raadsleden politiezones

- In politiezones hebben vrouwen het nog moeilijker dan in de gemeenten. Nationaal zijn 543 van de 1835 politieraadsleden vrouwen. Dat is 23%.
- 5 van de 146 meergemeentezones hebben geen enkel vrouwelijk raadslid. Vier daarvan zijn Waalse zones.
- Slechts drie (Vlaamse) zones halen minstens 50%.
- 71 van de 146 hebben 20% of minder vrouwen in hun rangen.
- Wallonië scoort het slechtst met 19% gevolgd door Vlaanderen met 24%. Brussel is opnieuw de beste leerling van de klas :34% vrouwelijke politieraadsleden.

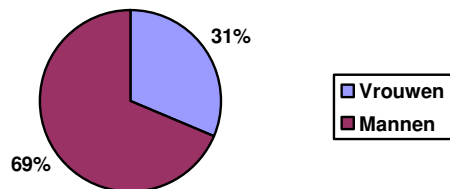
Grafiek 8.1. - Raadsleden politiezones in Vlaanderen:
verdeling man/vrouw

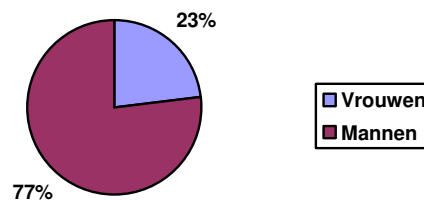
Grafiek 8.2.- Raadsleden politiezones in Wallonië:
verdeling man/vrouw

Grafiek 8.3. - Raadsleden politiezones in Brussel:
verdeling man/vrouw

Grafiek 8.4. - Raadsleden politiezones in België:
verdeling man/vrouw

³ Het gaat hier over de zones die samengesteld zijn uit meerdere gemeenten of meergemeentezones. Politiezones die samenvallen met een gemeente hebben geen politieraad. Daar oefent de gemeenteraad de regelgevende in de zone uit.